

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА – ШЛЯХ ДО ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

(Рекомендаційний список літератури)

Видатний український філософ Г. Сковорода, говорячи про людей уражених хворобою ставив риторичне питання: «Невже гадаєш, що премилосердна й дбала матір наша природа зачинила їм двері до щастя, ставши для них мачухою?». Це риторичне запитання нині хвилює багатьох спеціалістів, причетних до навчання, виховання, соціальної реабілітації дітей, яких природа позбавила достатньою мірою сприймати світ, відчувати свою належність до нього через хвороби, травми, патологічні стани. Визнання прав такої дитини, її інтересів, потреб, надання допомоги у процесі соціалізації та вибору професійної діяльності є дуже важливим на сучасному етапі розвитку освіти. Тому важливого значення набуває інклюзивне навчання, що передбачає спільне перебування дітей із порушеннями психофізичного розвитку з їх здоровими однолітками.

Пропонуємо до вашої уваги бібліографічний список літератури, який допоможе вам в роботі з особливими дітьми.

1. Айбазова, М. Ю. Подготовка будущих учителей к работе в условиях инклюзивного образования / М. Ю. Айбазова, К. Ю. Лавринец // Педагогика. – 2014. – № 5. – С. 82–86.
2. Безлюдна, І. Формування мотивації навчальної діяльності молодших школярів із вадами слуху / І. Безлюдна, В. Радченко, Н. Долгих // Дефектолог. – 2012. – № 11. – С. 40–45.
3. Богинская, Ю. В. Вы это сможете ! Интегрированное обучение детей с ограниченными возможностями : проблемы и пути их решения / Ю. В. Богинская // Гуманітарні науки. – 2008. – № 1. – С. 149–154.
4. Богинская, Ю. В. Обеспечение доступности высшего образования для лиц с ограниченными возможностями жизнедеятельности : нормативно-правовая база / Ю. В. Богинская // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 10–16.
5. Бондар, В. Чи приживеться північноамериканська модель інклюзії в Україні? / В. Бондар, В. Синьов, В. Тищенко // Рідна школа. – 2012. – № 8–9. – С. 20–27.
6. Волошин, О. Психолого-педагогічний супровід дітей із розладами спектра аутизму в умовах інклюзії : рівний доступ до освіти / Оксана Волошин // Дефектолог. – 2013. – № 12. – С. 11–14.
7. Годовникова, Л. В. Условия интегрированного образования детей с нарушениями развития / Л. В. Годовникова // Педагогика. – 2008. – № 8. – С. 36–43.
8. Головань, Л. Інклюзивна освіта для дітей з особливими освітніми потребами / Людмила Головань // Психолог. – 2012. – № 19. – С. 10–17.
9. Головань, Л. Кроки до компенсаторності, реабілітації та інтеграції дітей з особливими потребами / Людмила Головань // Дефектолог. – 2009. – № 1. – С. 14–17.
10. Голубенко, С. Професійна підготовка осіб із розумовими та фізіологічними розладами у ПТНЗ : особливості психолого-педагогічного супроводу / Світлана Голубенко // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 8–15.

11. Горобець, С. С. Переваги та недоліки інклюзивного навчання в загальноосвітніх та дошкільних закладах освіти / С. С. Горобець // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна педагогіка. – 2015. – № 2. – С. 2–5.
12. Гриневич, Л. Рівність полягає в тому, щоб до кожного ставитися особливо, а особливо - до наших дітей з особливими освітніми потребами / Лілія Гриневич // Рідна школа. – 2014. – № 7. – С. 6–7.
13. Губарева, Н. В. Аутичні діти в звичайній школі : з досвіду спілкування й роботи педагога / Н. В. Губарева // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2012. – № 4. – С. 31–37.
14. Данілавічюте, Е. А. Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні / Е. А. Данілавічюте // Дефектологія. – 2013. – № 1. – С. 2–8.
15. Джонс, Ф. Застосування методик "Кращі практики для інклюзивної освіти" (КПІО) на рівні школи : досвід Флориди [Текст] = Supporting school level conversation about inclusion through the facilitated best practices for inclusive education (bpie) process: a Floridan story / Філіс Джонс // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. – № 2. – С. 19–27.
16. Дичківська, І. Інклюзивна освіта : шляхи впровадження / Ілона Дичківська // Дошкільне виховання. – 2013. – № 12. – С. 3–6.
17. Дичківська, І. Інклюзивна практика в дитсадку : організаційна модель / Ілона Дичківська // Дошкільне виховання. – 2014. – № 2. – С. 5–9.
18. Діжовська, Т. Розвиток творчих здібностей учнів з особливими освітніми потребами / Т. Діжовська // Дефектологія. – 2013. – № 1. – С. 45–46.
19. Діти з особливими потребами в школі : психолого-педагогічний супровід / [авт.упоряд. О. М. Романова, Л. П. Засенко, О. П. Кириліна [та ін.]. – К. : Шкільний світ, 2011. – 125, [3] с. : табл. – (Б-ка "Шкільного світу"). – Бібліогр.: с. 127.
20. Дмитрієва, О. А. Інклюзивна освіта в Швеції / О. А. Дмитрієва // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2012. – № 8. – С. 12–16.
21. Евтич, Б. Інклюзивное образование в Сербии / Б. Евтич // Педагогика. – 2014. – № 7. – С. 123–126.
22. Егоров, П. Р. Адаптивные компьютерные технологии в инклюзивном образовании детей с проблемами зрения / П. Р. Егоров // Инновации в образовании. – 2012. – № 7. – С. 101–106.
23. Єфімова, С. Інклюзивна освіта в теорії та практиці діяльності школи / Світлана Єфімова // Педагогічна думка. – 2012. – № 4. – С. 46–52.
24. Жижко, О. А. Здобутки інклюзивної освіти дорослих у Мексиці / Олена Анатоліївна Жижко // Порівняльно-педагогічні студії. – 2014. – № 2–3. – С. 20–26.
25. Рассказова, О. Історичні витоки та сучасний стан проблеми розвитку соціальності учнів з інвалідністю у системі освіти / Ольга Рассказова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Ч.1, 2013 / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; [голов. ред. Мартинюк М. Т.] ; [редкол.: Побірченко Н. С., Коберник О. М., Кузь В. Г. [та ін.]. – Умань : Жовтий О.О., 2013. – 239–246 с. : іл., табл. – Бібліогр. в тексті.
26. Інклюзивное образование: ожидания и реалии : круглый стол // Педагогика. – 2013. – № 9. – С. 78–108.
27. Іванова, О. Психолого-педагогічний супровід дітей із психофізичними порушеннями / О. Іванова, О. Юрченко // Психолог. – 2013. – № 23. – С. 35–37.
28. Ілляшенко, Т. Інтеграція дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі / Тамара Ілляшенко // Соціальний педагог. – 2009. – № 5. – С. 26–35.

29. Ілляшенко, Т. Як допомогти дітям з особливими освітніми потребами у ЗОШ / Тамара Ілляшенко // Психолог. – 2009. – № 37. – С. 6–11.
30. Кашапова, Л. М. Роль музикально-досугової діяльності в формуванні соціальної успішності дітей с ОВЗ / Л. М. Кашапова, А. А. Шафікова // Педагогіка. – 2014. – № 7. – С. 58–61.
31. Квіт, С. Лише спільними зусиллями можна досягти позитивних результатів у цій життєво необхідній справі : [інклюзивне навчання] / Сергій Квіт // Рідна школа. – 2014. – № 7. – С. 3–5.
32. Колишкін, О. В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності : навч. посібник : рек. МОНмолодьспорту України як навч. посібник для студ. ВНЗ / Олександр Володимирович Колишкін. – Суми : Університетська книга, 2013. – 391, [1] с. : табл., сх. – Бібліогр. в тексті.
33. Колупаєва, А. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою / А. Колупаєва // Особлива дитина : навчання і виховання. – 2014. – № 2. – С. 7–18.
34. Колупаєва, А. Програма навчального курсу "Основи інклюзивної освіти" для вищих навчальних закладів та закладів післядипломної педагогічної освіти / Алла Колупаєва // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. – № 1. – С. 7–11.
35. Колупаєва, А. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі : інклюзивне навчання / Алла Колупаєва // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. – № 3. – С. 7–12.
36. Колупаєва, А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : науково-методичний посібник / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук ; МОН України, Національна Академія педагогічних наук, Ін-т спеціальної педагогіки. – К. : Науковий світ, 2010. – 195, [1] с. : табл. – (Інклюзивна освіта). – Бібліогр.: с. 193–195.
37. Колупаєва, А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : Свміт-Книга, 2009. – 269, [1] с. – (Інклюзивна освіта). – Бібліогр.: с. 240–269.
38. Комплексная модель решения проблем инвалидов в сфере образования и социализации / А. Г. Селезнёв, О. К. Зенин, В. Г. Калоерова, Н. И. Томашевский // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 22–28.
39. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Дефектолог. – 2010. – № 3. – С. 3–5.
40. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Соціальний педагог. – 2010. – № 4. – С. 3–6.
41. Кравець, Н. Особливості розумової працездатності школярів в умовах інклюзивної форми навчання / Н. Кравець, В. Шорохова // Рідна школа. – 2009. – № 11. – С. 52–56.
42. Кривоносова, О. В. Науковий доробок у галузі інклюзивної освіти в Україні / О. В. Кривоносова, О. Ф. Федоренко // Дефектологія. – 2012. – № 3. – С. 11–16.
43. Крикун, А. Психолого-педагогічні умови реалізації компетентнісного підходу в сучасній інклюзивній освіті / Анастасія Крикун // Рідна школа. – 2013. – № 11. – С. 77–80.
44. Кулик, В. Інклюзивне навчання : робота учителя-логопеда / Володимир Кулик // Психолог. – 2014. – № 3–4. – С. 103–105.
45. Лабайчук, Г. Інноваційні підходи до організації навчального процесу дітей з особливими освітніми потребами в умовах сучасного реабілітаційного простору / Галина Лабайчук // Дефектолог. – 2010. – № 2. – С. 5–9.
46. Ленів, З. Підготовка висококваліфікованих кадрів для забезпечення якісної освіти дітям з порушеннями психофізичного розвитку: інклюзивний аспект / Зоряна Ленів // Рідна школа. – 2014. – № 7. – С. 16–17.

47. Ленів, З. Підготовка кадрів для створення оптимальних умов дітям із порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному середовищі / З. Ленів // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. – № 3. – С. 13–21.
48. Лісовецька, І. Педагог та інклюзивна освіта : дослідження психологічної готовності педагогів до роботи в класах з інклюзивною формою навчання / Ірина Лісовецька // Соціальний педагог. – 2014. – № 7. – С. 10–16.
49. Лоза, С. Освітній простір для дітей з особливими потребами : реалії та перспективи / Світлана Лоза // Психолог. – 2013. – № 2. – С. 49–51.
50. Луценко, І. Організаційні аспекти психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / Інна Луценко // Практичний психолог: школа. – 2013. – № 2. – С. 45–50.
51. Луценко, І. Психологічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / Інна Луценко // Практичний психолог: школа. – 2013. – № 10. – С. 4–15.
52. Луценко, Ю. Діти з синдромом Дауна : особливі чи такі як усі / Юрій Луценко // Практичний психолог: дитячий садок. – 2014. – № 9. – С. 52–58.
53. Луценко, Ю. Інклюзивна освіта : українська практика впровадження / Юрій Луценко // Практичний психолог: школа. – 2014. – № 11. – С. 44–51.
54. Маланчій, В. Організація роботи з дітьми з особливими освітніми потребами / В. Маланчій // Початкова школа. – 2014. – № 4. – С. 62–63.
55. Малишевська, І. А. Інклюзивна освіта в Україні : проблеми, становлення і перспективи / І. А. Малишевська // Збірник наукових праць / Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка. – Кременець, 2007. – С. 235–240. – (Педагогічні науки ; Вип.1).
56. Моисеенко, Е. Социально-психологическое сопровождение инклюзивного образования / Е. Моисеенко // Директор школи. Україна. – 2009. – № 11. – С. 34–38.
57. Моисеенко, К. Соціально-психологічний супровід інклюзивної освіти / Катерина Моисеенко // Соціальний педагог. – 2009. – № 11. – С. 62–64.
58. Недозим, І. Створення індивідуальної програми розвитку в контексті інклюзивного навчання дитини з аутизмом / Інна Недозим // Практичний психолог: школа. – 2014. – № 9. – С. 44–50.
59. Ночовка, В. І. Інклюзивна школа – територія доброти, людяності, чуйності / В. І. Ночовка, О. М. Тимошук // Світ виховання. – 2012. – № 2. – С. 33–35.
60. Орленко, І. Пісочна терапія з дітьми в умовах інклюзивної освіти / Ірина Орленко // Психолог дошкілля. – 2012. – № 1. – С. 16–18.
61. Основи інклюзивної освіти : [навч.-метод. посіб.] / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко, І. О. Білозерська [та ін.] ; за заг. ред. Колупаєвої. – К. : А. С. К., 2012. – 307, [1] с. : табл. – (Інклюзивна освіта). – Авт. зазначено на звороті тит. арк. – Бібліогр. в тексті.
62. Основи інклюзивної освіти : навч. посібник / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; уклад. І. І. Демченко ; [рец. І. П. Рогальська-Яблонська]. – Умань : Візаві, 2013. – 149, [1] с. : іл., табл. – Бібліогр. в тексті.
63. Основи інклюзивної освіти : програма курсу / МОНмолодьспорту України, НАПН України, Ін-т спец. педагогіки ; [уклад. А. А. Колупаєва, рец.: С. Д. Максименко, М. С. Вашуленко]. – К. : [А.С.К.], 2011. – 31, [1] с. – Бібліогр. в тексті.
64. Пастухова, Ю. В. Інклюзивна освіта. Проект "Рівний-рівному" / Ю. В. Пастухова // Управління школою. – 2013. – № 13-15. – С. 71–80.
65. Полударова, А. Л. Тиждень інклюзивної освіти / А. Л. Полударова, В. В. Щорс // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2011. – № 12. – С. 2–32.

66. Пономарёва, Е. Ю. Психологическое сопровождение обучения студентов-инвалидов / Е. Ю. Пономарёва // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 32–38.
67. Приступина, Л. В. Информационно-коммуникационные технологии как ресурс инклюзивной школы / Л. В. Приступина // Информатика и образование. – 2012. – № 10. – С. 22–25.
68. Про підсумки розвитку загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти у 2008/2009 навчальному році та завдання на 2009/2010 навчальний рік : інформаційно-аналітичні матеріали до підсумкової колегії МОН України, (Київ, 26 серпня 2009 року) / [за заг. ред. І. О. Вакарчука] ; МОН України. – К. : [б. в.], 2009. – 160 с.
69. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : науковий збірник. Вип. 45. / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М., Бех І. Д. [та ін.]. – Умань : Жовтий О. О., 2013. – 329, [1] с. : табл. – Бібліогр. в тексті.
70. П'ятакова, Т. Розвиток інклюзивної компетентності вчителя: швейцарський досвід / Тетяна П'ятакова // Порівняльно-педагогічні студії. – 2012. – № 1. – С. 93–98.
71. Рассказова, О. І. Соціальна ексклюзія як наслідок стигматизації сімей, які виховують дітей з обмеженими можливостями / О. І. Рассказова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 3. – С. 80–86.
72. Рассказова, О. І. Соціальний педагог - суб'єкт розвитку соціальності учнів в інклюзивній школі / О. І. Рассказова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2013. – № 4. – С. 72–79.
73. Романовська, Д. Інклюзивне навчання в школах : методологія психологічного супроводу / Діана Романовська // Психолог. – 2012. – № 21. – С. 39–41.
74. Савчук, Л. Навчання в інклюзивному класі : особливості організації / Людмила Савчук // Психолог. – 2014. – № 2. – С. 40–48.
75. Сак, Т. Організація співпраці в інклюзивному класі / Тамара Сак // Дефектологія. – 2013. – № 4. – С. 19–22.
76. Сак, Т. В. Технологія зворотного зв'язку в інклюзивному навчанні / Т. В. Сак // Дефектологія. – 2012. – № 4. – С. 2–5.
77. Семак, С. М. Наступність дошкільної та початкової освіти в організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами / С. М. Семак // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна педагогіка. – 2015. – № 3. – С. 2–4.
78. Сироватко, О. Системний психолого-педагогічний супровід дітей в умовах інклюзивного навчання / О. Сироватко, Ю. Чемодурова // Психолог. – 2013. – № 15-16. – С. 62–67.
79. Скрипник, Т. Аутична дитина в дитсадку : організація психолого-педагогічного супроводу / Тетяна Скрипник // Дошкільне виховання. – 2014. – № 12. – С. 10–13.
80. Снігульська, В. Інклюзивна освіта в Україні : практика сьогодення та перспективи розвитку: круглий стіл / Валентина Снігульська // Соціальний педагог. – 2009. – № 5. – С. 63–64.
81. Снігульська, В. Всеукраїнський круглий стіл "Психолого-соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти: за і проти" : репортаж із роботи круглого столу / Валентина Снігульська // Соціальний педагог. – 2010. – № 4. – С. 7–14.
82. Снігульська, В. Всеукраїнський круглий стіл "Психолого-соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти: за і проти" / Валентина Снігульська // Дефектолог. – 2010. – № 3. – С. 6–7.

83. Соколенко, В. Психолого-педагогічні рекомендації щодо організації корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими потребами / В. Соколенко // Педагогічна думка. – 2013. – № 3. – С. 55–60.
84. Сухорукова, А. Соціальна адаптація учнів з особливими потребами : досвід роботи педагогічного колективу / Анна Сухорукова // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 6–7.
85. Сучасні проблеми гуманітаризації професійної підготовки майбутніх педагогів : матеріали Всеукраїнського науково-методичного семінару (м. Умань, 28 лютого 2014 р.) / Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Національний пед. ун-т М. П. Драгоманова, Харківська гуманітарна пед. академія ; [редкол.: В. В. Бойченко, О. О. Кравченко, Л. В. Ткачук ; рец. Н. М. Коляда, Д. І. Пащенко]. – Умань : Жовтий О. О., 2014. – 129, [1] с. : табл. – Бібліогр. в тексті.
86. Танцюра, Л. Інклюзивна освіта: взаємодія сім'ї та школи : організація роботи із сім'ями, у яких виховуються діти з обмеженими можливостями / Ліна Танцюра // Соціальний педагог. – 2013. – № 12. – С. 16–18.
87. Таранченко, О. Нові освітні маршрути для дітей з порушенням слуху : інклюзивні заклади / Оксана Таранченко // Початкова школа. – 2013. – № 2. – С. 47–50.
88. Таранченко, О. Універсальна практика навчання та надання підтримки учням з особливими потребами / Оксана Таранченко // Дефектологія. – 2013. – № 2. – С. 18–21.
89. Ткаченко, Н. А. Інклюзивне навчання / Н. А. Ткаченко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна педагогіка. – 2015. – № 1. – С. 3–5.
90. Требик, О. Форми організації навчання від минулого до майбутнього / Олена Требик // Математика в сучасній школі. – 2013. – № 1. – С. 34–39.
91. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 роки : наказ МОН України від 11.09 2009 р. № 855 / . МОН. Україна // Соціальний педагог. – 2009. – № 11. – С. 4–6.
92. Федоренко, О. У пошуках оптимальних шляхів упровадження інклюзивного навчання дітей із порушеннями слуху : [інклюзивне навчання в зарубіжних країнах] / Оксана Федоренко // Дефектологія. – 2013. – № 2. – С. 41–43.
93. Шаповал, Т. Інклюзивна освіта в Україні - уже не проект, а реалії часу / Тетяна Шаповал // Соціальний педагог. – 2013. – № 6. – С. 4–8.
94. Шнайдер, В. Навчаючись разом, діти вчаться жити разом : [інклюзивне навчання] / Володимир Шнайдер // Психолог. – 2014. – № 1. – С. 35–37.
95. Шуляр, Василь. Теорія і технологія інклюзивно-дистанційного уроку в системі літературної освіти школярів / Василь Шуляр // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 11. – С. 8–10.
96. Ярмошук, І. Інклюзивне навчання в системі освіти / Ігор Ярмошук // Шлях освіти. – 2009. – № 2. – С. 24–28.
97. Ярмошук, І. На шляху до інклюзивного навчання / Ігор Ярмошук // Математика в школі. – 2010. – № 1–2. – С. 51–54.

Список підготувала провідний
бібліотекар Абраменко А. І.